

da je potrebno število slovenskih otrok v mestu tržaškem že dokazano, in sicer imam tu naj-
prajša poročila treh nemških državnih
judskih šol v Trstu; menim, da o teh virih
ne more biti nikakega dvoma. Po teh letnih
poročilih je bilo ob zaključku šolskega leta
1907.—1908. v različnih razredih nič manj
nego 753 slovenskih otrok! (Čujte! Čujte!)

Na slovenski zasebni ljudski šoli ni bilo
nič manj nego 824 slovenskih otrok, na slo-
venski pripravniški pa 170 otrok. Vsega skupaj
je bilo torej na teh šolah 1746 slovenskih
otrok v mestu tržaškem. Tu pa otroci, ki ob-
iskujejo italijanske občinske ljudske in mešča-
nske šole, sploh niso všteti, ker gospoda itali-
janski močenci v občinskem zastopu niti ne
dopuščajo določati narodnosti otrok — iz lahko
umljivih razlogov. (Čujte! Čujte!)

Laško vseučiliško vpra- šanje.

Socialistiška poslanca dr. Adler in Pittoni
sta bila pri ministrskem predsedniku baronu
Brennerthu in ga vprašala, če je res, da bo
vlada za sedež laškemu vseučilišču določiti
Dunaj. Poslanca sta naglašala, da bi bila edino
politiško pametna rešitev laškega vseučiliškega
vprašanja, da se določi Trst kot sedež vse-
učilišča.

Ministrski predsednik je odgovoril, da
vlada ni še nikdar sklenila glede določbe se-
deža novi pravni fakulteti. Argumente, podane
od zastopnikov socialne demokracije, bo pa
vlada upoštevala.

Vse slovanke, za kulturno povzdigo slo-
venskega ljudstva vneta poslanca pa mora ze-
diniti zahteva, da se mora za rešitvijo italijan-
skega vseučiliškega vprašanja obenem rešiti
tudi slovensko vseučiliško vprašanje.

Deviza je in ostane: Slovensko
vseučilišče v Ljubljano! Ako
ne bo slovenskega vseučilišča
— tudi laškega ne bo!

Laško učiteljske v Gradiški.

Laško učiteljske v Gradiški je torej za-
gotovljeno.

Vlada je postavila zanje v proračun bo-
drega leta znesek 60.000 K, kakor zagotav-
ljajo gradiški krogi, ki so v zvezi s poslancem
Faiduttiem. Za slovensko učiteljske je v pro-
računu kakor za to leto tudi za bodoče le ma-
lenkost K 4000, ni pa omenjeno niti z eno
besedo, kam pride. Pač pa stoji opazka, da
potrebščina za slovensko učiteljske, ki se ima
ustanoviti, ni še določena.

Lahi se hvalijo, da sta državna poslanca
Faidutti in Bugatto prepredila, da se ne pre-
mesti slovensko učiteljske iz Kopra v Gorico
za drugo leto, kakor je bil zagotovljen prejšnji
ministrski predsednik baron Beck. Kaj je torej
s slovenskim učiteljskem. Ali poslanca Fon in
Gregorič nič ne delata v tem oziru ali pa ni-
mata pri vladi toliko vpliva, da bi v tej stvari
vsaj paralizirala delovanje svojih furlanskih
kolegov, ki se za svoje volilce (to se jima
mora priznati) potezata na vse kriplje, tako

— zakaj mi ne odjenjamo poprej, dokler si ne
ustvarimo po duhu in jeziku enotne, močne
madjarske države!

V veliko zaslugo pa si je pridobil naš
splošno spoštovan in ljubljani, mladi šolski
nadzornik, ki je bil tako drzen, da je dregnil
z roko v osje gnezda in ga uničil. Želimo mu
v njegovem kulturnem trudu mnogo sreče in
dobre uspehe, ki si jo je bil v resnici zaslužil.

Iz tega časopisa so posneli poročilo o
tem vsi madjarski, v Pešti izhajajoči dnevnik,
kajpada na razne načine premrevarjeno, kakor
jim je najbolje ugajalo. Eden izmed prvih
dnevnikov, čigar urednik je dosegel visoko
čast in navzven samo zaradi tega, ker je znal kaj
klasično lagati in ščuvati eden narod zoper
drugega, je opisal ves ta dogodek z velikim
aparatom pod naslovom: „Nevarno razprosti-
ranje pan-lavizma v prestolnici X.“ Omenjal
je vso preteklost Štura, Hodža, Hurbana,
Kollárja in njih nevarne veleizdajske nauke.
Potem je prišel na vrsto ruski rubelj, ki se
torklja med Slovaki in Čehi, ki si prizadevajo
odtrgati od Slovakov „zasedeno“ krajino od
Madjarske in jo pridružiti k češkemu kralje-
stvu — in ko je že naštel vse nevarnosti, ki

da si kar podajata kljuko ministrstvenih vrat
eden drugemu v roke. Tudi tu se vidi dvojna
mera naše pravične vlade!

Iz naše organizacije. Štajersko.

Šmarnsko-rogaško učiteljsko društvo
je zborovalo dne 8. dec. t. l. v Šmarju. Po pet-
mesečnem premoru smo se res z veseljem zopet
sešli v lepem številu valje slabim potom, ki
nas drže v naših okrajih v zimskem času doma.
— In to dejstvo je to. Kurbus kot pred-
sednik v svojem nagovoru z veseljem poudarjal.
Omenil je tudi tui, ko smo se sešli v okraju,
četrudi ne k zborovanju, in sicer oktobra t. l.
k slovesni otvoritvi nove triazrednice pri Sv.
Štefanu in 25. okt. k slavnostnemu odkritju
Strmskove spominske plošče. — V svojem go-
voru pozdravlja novo pristopivšo članico tov.
M. Zupančičevo iz Šmarja, častita tov.
Sitterjevi, Kregarjevi in Vidaličevi k
srečno prebitim izpitom ter tov. Ferlinec, ozi-
roma njegovi gospé na njeni srečno prebiti
težki bolezn. — Kot gosta smo imeli zopet
čast pozdraviti gospo Roškarjevo iz Loke.
— Nadalje omenja letošnjega jubileja Nj. Ve-
ličanstva, opozarja na dobroto, ki jih je pre-
jelo iz Njegovih rok ljudsko šolstvo ter poziva
na trikratni „živio“. — Zapisnik zadnjega zbo-
rovanja se prečita in odobri.

Med dopisi bi bilo omenjati dopis „Soc.
odseka Zveze“, o katerem je poročal tovariš
Fleré ter razpravljal in motiviral z mnogimi
dokazi iz življenja o njem tov. Zidar. Okrož-
nica se odda koučno predsedniku našega soc.
odseka tov. Roškerju, da ukrene odsek
vse potrebno. Glede prispevkov, ki so bili do-
zaj v domačem organizacijskem zakladu in
katerim smo še nekaj določili, se je izročila
polovica soc. odseku, polovica pa se je poslala
tov. Voglarju in Črle kot odgovor na njegov
oklic. — Ravno tako se je odzvalo društvo
tudi „Zvezi narodnih društev za Štaj. in Kor.“
ter odposlalo svoj letni prispevek.

Nato je predaval tov. Zidar o temi
„Repaticice in kometi.“ Rekel je v
začetku svojega govora, da ne bo govoril stro-
kovnjak, ampak le bolj diletant na tem polju;
mislim, da govori za temeljitost predavanja to-
da se je tovariš v tem stavku jako zmotil ter
nas prepričal ravno o nasprotnem. Saj pa je
res ta tema ena tistih — kakor je poudarjal
tov. Hribernik — ki otroke tako zanima,
a učitelju samemu je žaljibog „tabula rasa.“
Zato pa smo tudi poslušali z napeto pozornostjo
predavatelja, ko nam je pravil o zunanosti, no-
tranosti in obstoju zvezdnega repa; ko nas je
vodil v čase ko je imela pseudonimnost in uče-
njaška inferiornost meteorje za največje čudeže.
Hvala predavatelju tov. Zidarju na tem
mestu in kličemo ti: „Zglaš se zopet ter nas
povedi v one neznane svetove!“

Za tem referatom je tov. Fleré očrtal
letošnjo XX. glavno skupščino „Zveze“ v glav-
nih obrisih ter opozarjal na njene glavne
sklepe.

Med slučajnostmi sklenemo na predse-
dnikov predlog čestitati svojemu veleizdajniku
g. nadzorniku J. Supaneku o priliki nje-
govega odlikovanja. — Tov. Hinko Šumer
bi rad podal račune o Strmskovi spo-
minski plošči, pa ne more, ker sta še
dve društvi sklenili poslati svoj
prispevek (eno 50 K, drugo, če se ne mo-
timo, 20 K), pa še tega nista storili in pa, ker
se še ni moglo prodati prispevka tov.
O. Kosija, ki je poslal svoji deli „Slava do-
movini“, in „Venček narodnih pesmi“. Ofe-
ramo ta dva iztisa na tem mestu, če dovoli
cenj. upravnništvo „Učit. Tov.“ Zato je torej bil
momentano popola račun nemogoč. Upamo
da se bo dal poravnati do Jožefvega prib. l.
ko bomo vnovič zborovali. Torej takrat na
zopetno snidenje; — è.

so se v njegovi razvneti in s štrebarskimi zvi-
jačami napolnjeni glavi rodile, je vzel v žehto
nevarnega upornika Pončičana, ki ga je opisal
kot razumnega, toda kaj nevarnega človeka
ter ga črnil na vse mogoče načine, da so kar
gore zaradi tega ozelenile in ko je potem to
prečital, se je kar sam začudil, kako je mogoče,
da se spravi v eno kolono toliko tendencioz-
nosti, prefrigane laži in kako zamore ta mrtvi
papir prenesti na sebi toliko umazonosti
in laži.

Oglasi slovaških časopisov niso prav nič
pomagali. Pončičan je bil razvpit kot nevaren
panslavist in agitator po vsi krajini in tega je
bilo dovolj, da je bila njegova usoda zape-
čatenata, zakaj kdaj se je še čulo, da bi se
bila cerkvena vlada postavila po robu demo-
vinskim koristim in kdaj je ona mogla trpeti
samo misel na to, da se pod njeno avtonomno
pravo nudi varstvo podpihovalec narodnosti?
In da pokaže svoj pristno domovinski čut, mu
na temelju prava svoje avtonomije ni le zgolj
poostrela njegove obsodbe, ni ga zgolj od-
stavila iz službe, marveč mu je še naprtila
velike sodnijske stroške.

Konjiško učit. društvo je imelo svoje
glavno zborovanje 5. nov. 1908 v Konjicah.
Predsednik tov. Brumen pozdravi navzoče, po-
sredno novostopivša uda gđ. Gorjak in tov.
Šela. Nato se tov. predsednik s toplimi bese-
dami spominja dne 2. dec. vršnega se jubileja
presvetlega cesarja Franca Jožefa I. ter povabi
navzoče, da v znak vdanosti in hvaležnosti
vstanejo in z njim vred zakličejo presvetlemu
jubilatnu trikratni: Slava!

Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri,
razni dopisi pa objavijo.

O letošnjem zborovanju „Zveze“ v Go-
rici zanimivo poroča tov. Kožuh. Posebno po-
udarja tovariš to, kar iz listov nismo zvedeli,
med drugim tudi to, da niso prišli vsi delegati
društev. Vbodoče naj se voli samo take in naj
sprejmejo izvolitve samo taki, ki v resnici poj-
dejo na zborovanje.

Društveni tajnik poda sledeče letno po-
ročilo: Društvo je imelo koncem šol. leta 30
rednih, 2 častna in 1 podpornega člana, skupaj
33 članov. Zborovanj je bilo pet, odborovi
seji pa dve. Pri vseh petih zborovanjih so
bili navzoči: Brumen, Časl, Jurko, Kerhanko,
Mravljak in Pavlič. Pri štirih zborovanjih:
Bezljaj, Kožuh, Serajnik Lovro, Šmid in Žgajner.
Pri treh zborovanjih: Bobič, Čeh, Kržič, Pre-
želj, Stegmešček in Tribnik. Pri dveh zbo-
rovanjih: Gorican, Kavčič, Kreč, oziroma gospa
Serajnik, Pirnat Pušenjak, Raybar in Thuma.
Pri enem zborovanju: Krajnc Pakmeister, Repič
in Troha. Pri nobenem: Koser in Serajnik
Benó, — zadnji zavoljo študij na Dunaju
opravičen.

Pri zborovanjih so bila sledeča podavanja:
Pri majniškem zborovanju nam je podaval tov.
Časl o „osnutku društvene kronike“. Meseca
junija je razmotril tov. Kožuh o temi: Rodi-
teljska vprašanja. Na istem zborovanju sta
nam podavala tovariša Brumen in Jurko o
konferenčnih temah, in sicer prvi „o potrebi
stika šole z domom“, drugi pa „o značaju“. Tudi
teme za roditeljske sestanke so se več
ali manj pretresovale na zborovanjih. Tako
nam je n. pr. tov. Kerhanko podal osnutek za
svojo temo: „O škodljivosti alkohola in tobaka.“
Razen navedenega se je društvo skoro pri vseh
zborovanjih resno pečalo z razmotrivanjem raznih
aktualnih društvenih in stanovskih zadev.

Predvsem pa moram poudariti dva čina,
ki naše delo v pretečenem društvenem letu
jako črta. Prvi pride v poštev prirejanje
roditeljskih sestankov. Pod spretnim vodstvom
tov. predsednika so se začeli prirejati lani v
Čadramljah. Bilo je vseh skupaj osem, eden
boljše obiskani kakor drugi. Bilo je treba orati
ledino, a trud, ki smo ga imeli, se je obilo
poplačal. Ljudstvo izprevidava, da učitelj ni
biril in njemu sovražna nebdigatreba, in šola
ne brezpotrebna mučilnica, ampak učilnica, ki
mu hoče le dobro. Ker pa se taki roditeljski
sestanki v tekočem društvenem letu začno pri-
rejati po vsem okraju, je to veselo znamenje.
Teme, ki so se podavale na roditeljskih se-
stankih v Čadramljah, so sledeče:

1. „O potrebi in koristi sestankov rodi-
teljev z učiteljskim“ — pod. Brumen.
2. „O
napakah pri vzgoji v domači hiši pred in
med šolsko dobo“ — pod. Brumen.
3. „O
namenu šole, oziroma nevednost je najdražja
stvar na svetu“ — pod. Jurko.
4. „Najvažnejše
določbe novega šol. in učnega reda glede šol-
skega obiskovanja“ — pod. Brumen.
5. „O škod-
ljivosti alkohola in tobaka“ — pod. Kerhanko.
6. „Kriva vzgoja otrok je slabih časov mati,
dobra vzgoja brani uboštvo pod streho“ —
pod. Čeh.
7. Gospodarsko poučno podavanje
— pot. učit. Gorican.
8. Se je čitala Peskova
ljudska igra „Slepa ljubezen.“
9. O pomenu
dobrega šol. obiska — pod. Ravbar.
10. Go-
spodarsko poučno podavanje — pot. učit. Je-
lovšek.
11. „Kako naj pripravljamo domača hiša
novince za šolo?“ — pod. Brumen.
12. Gospo-
darsko poučno podavanje — pot. učit. Gorican.
13. „Kako naj pripravljamo dom za šolo?“ —
pod. Kožuh.

To bi bilo prvič. Drugič pa je dejstvo,
da je konjiško društvo z uspehom posredovalo
pri šolski oblasti glede imenovanja nadučitelja
za Zreče. Ta slučaj jasno kaže, kaj premore
organizacija.

Slednjič je omeniti, da se je v upravni
odbor za „Zvezo“ volilo tov. Kožuha in da so
naše društvo „Zavezino“ zborovanje v Gorici
zastopali tov.: Pavlič, Kožuh in Žgajner. Usta-
novitve „Društva za varstvo in oskrbo otrok“
pa se je društvo udeležilo polnoštevilno.

Iz poročila blagajničarke je posneti, da
gmotno stanje društva ni posebej ugodno, ker
živimo v dobi vednih zborovanj in treba je
bilo plačevati potuine; razen tega pa smo si
ustanovili tudi društveno knjižnico, za katero
se je nakupilo lepo število pedagoških kakor
slovstvenih knjig. Zato izkazuje bilanca majhen
primanjkljaj — ki se bo pa izpremenil v osta-
nek — ko store vsi udje svojo dolžnost.

Ker je tov. Brumen zavoljo slabega zdravlja
odklonil načelstvo, se je izvolil za predsednika
tov. Jurko, za podpredsednika tov. Kožuh, za
tajnika tovariša Kerhanko in Mravljak, za bla-
gajničarke tov. Pavlič, za knjižničarja tov. Ko-
žuh in za odbornike: Bezljaj, Časl in Tribnik.

Roditeljski sestanki v tekočem letu se
bodo vršili sledeče: V Čadramljah dne 15. no-
vembra 1908, v Tepanju 29. nov. 1908, pri
St. Jerneju v nedeljo pred Jožefovim, na Pri-
hovi meseca marca, pri Sv. Kunigundi zadujo
nedeljo majnika, v Čadramljah aprila in julija,

na Koblju ob priliki blagosloavljanja šolskega
poslopa.

Za prihodnje zborovanje se je določil
6. prosinca prihodnjega leta v Konjicah. K—

Književnost in umetnost.

Nova potrebna knjiga. V založbi slo-
venskega trgovskega društva „Merkur“ v Ljub-
ljani je pravkar izšla nam Slovincem potrebna
knjiga: Josip Gasteiner — Ivan Volec: Knji-
govodstvo za dvorazr. trgovske šole. — Knjiga
obsega popolno knjigovodstvo, služila bo tako-
šolskemu pouku kakor zaseb-
nemu študiju izbornu. Vsebinska knjiga je jako
bogata in obsega sledeča poglavja:

A. Uvod: Pojem in namen knjigovod-
stva. Zakonska določila glede trgovskih knjig.
Razlaga najobičajnejših knjigovodstvenih izrazov.
B. Enostavno knjigovodstvo: Teorija enostavnega
knjigovodstva, popis imo-
vine. Blagajniška knjiga. Dnevnik. Glavna
knjiga. Pomožne knjige. Zaključek knjig (letni
zaključek).

C. Knjigovodstvo v trgovinah
na drobno.

D. Dvostavno knjigovodstvo: Teorija dvostavnega
knjigovodstva. Najvažnejši
računi. Blagajniška knjiga. Prvopisna knjiga.
Glavna knjiga. Mesečni zaključek. Letni za-
ključek. Otvoritev glavne knjige. Dnevnik. Knjiga
tekočih računov. Tekoči računi I. nadaljevalni
način. II. povratni način. III. stopnjasti način.
Zaključek čekovnih računov pri poštni hra-
nilnici.

E. Enomesečni kupčijski načrt
za trgovino s kolonijalnim blagom
na debelo in drobno. Vknjižba po na-
čelih enostavnega knjigovodstva. Vknjižba po
načelih dvostavnega knjigovodstva.

F. Vknjiževanje deviz in efek-
tov: Vzorec skontra o devizah. Vzorec skontra
o efektih. Register o kupčijskih slučajih, pod-
vrženih prometnemu davku od efektov.

G. Javna trgovska družba.

H. Opravniško in konsignacij-
sko podjetje: Opravniški nakup. Oprav-
niška prodaja.

I. Odpravniško podjetje: Pri-
ročna knjiga o voznihi. Priročna knjiga o
frankaturi in povzetju. Odpravna knjiga.

K. Amerikansko knjigovod-
stvo: Dnevnik — glavna knjiga.

L. Kupčijski načrti za vknji-
ževanje po načelih enostavnega in
dvostavnega knjigovodstva: I. Dvo-
mesečni kupčijski načrt za trgovino na debelo,
spojeno z nadrobno trgovino. II. Dvomesečni
kupčijski načrt (zaključek pri trdniki posamez-
nega trgovca. Predaja podjetja in zaključek
pri javni trgovski družbi). III. Trimesečni
kupčijski načrt za blagovno, bančno, opravniško
in odpravniško podjetje (javna trgovska družba)
na Dunaju.

Cena v platno vezani knjigi, ki ima 300
strani, je 4 K 50, po pošti 30 h več. — Slo-
vinci, sežite po tej knjigi, ki smo jo tako
dolgo poprešali!

Nabiranje krajepisnih imen. Zbirka
krajepisnih imen so v poslednjem času (od
avgusta do decembra) Matici Slovenski poslali:
Albina Runove, učiteljica, Fr. Vrečko, nadučit-
elj, Ign. Kaffan, uč. vodja, vsi s Štajerskega,
učitelj Ant. Coriary s Koroškega. Po prof. dr.
Žmavcu so zbirke izročili dijaki I. gimnazije
ljubljanske: Anton Anžič, Ivan Filipič, Fr. Hiti,
Fr. Jurman, Gabr. Petrič, Maks Stanonik, Jos.
Stare, Fr. Sušnik, Ign. Žgajnar, po prof. We-
steru pa dijaki II. gimnazije ljubljanske: Iv.
Bole, Fr. Drašler, Fr. Gabrovšek, Fr. Goljar,
Al. Grum, Anton Koder, Iv. Matičič, Fr. Mar-
šič, P. Modic, Fr. Wohinz, Dom. Žvokelj in po
prof. Grafenauerju: Andr. Lah (s kranjske gim-
nazije). Bodi vsem od Matice Slovenske izre-
čena iskrena zahvala za trud, ki so ga žrtvo-
vali za njene znanstvene namene. O tej priliki
se obrača odsek za nabiranje krajepisnih imen
do vs-h onih gospodov, ki so objavili zbirke,
z vljudno prošnjo, naj jih izročijo, čim prej
bo mogoče.

Popotnik. Štev. 12. Vsebinska: 1. Osvrt
na članek: Hrvatsko društvo za unapređenje
uzgoja — 2. Avguštin Požegar: Telesni
siločut in njegova higijena. — 3. Janko Polak:
O poglavju, posvečenemu ponavljanju. — Miro
Šijanec: Tolstoj. — 5. Razgled. Listek. Pe-
dagoški paberki. Kronika. — Uredništvo in
upravnništvo pišeta: S pričujočo številko zavr-
šujemo XXIX. letnik našega lista. O tej prilož-
nosti izrekam najtoplejšo zahvalo: v prvi vrsti
vsem našim vrlim sotrudnikom, ki so poiztro-
valno zalagali „Popotnike“ predale s plodovi
marljivega svojega duševnega delovanja ter po-
magali list povzdigniti na sijajno stopnjo da-
našnjega njegovega razvoja, v drugi vrsti pa
blagim našim prijateljem — gmotnim podpor-
nikom, ki podjetju osigurajo realno življenjsko
podlago. Ni nam treba poudarjati, da se de-
lovali prvi kakor drugi eminentno za prosveto
in tako v prid milega nam naroda: Z našo
zahvalo pa družimo obenem tudi prošnjo, da
nam ostanejo zvesti duševni in gmotni podpor-
niki tudi vbodoče ter da se potrudijo pridobiti
nam še mnogo novih sotrudnikov in prijateljev
narodnikov. Le tako nam bo mogoče izvrše-
vati na vse strani povoljno našo zadačo ter po-
speševati napredek našega šolstva in s tem